

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Десислава Бориславова Серафимова, Икономически университет – Варна, катедра „Управление и администрация“; професионално направление „3.7. Управление и администрация“, научна специалност „Социално управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Планиране“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 257/ 27.03.2018 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Автор на дисертационния труд: Елица Лазарова Кръстева, докторант в катедра „Стратегическо планиране“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ИНОВАЦИОНЕН ПОТЕНЦИАЛ НА ФИРМИТЕ“

I. Общо представяне на дисертационния труд

1.1. Предмет

Докторантката си поставя за цел „да бъдат очертани насоки за развитие на стратегическия иновационен потенциал на българските агрофирми, като основен фактор за подобряване на тяхната конкурентоспособност“. **Предмет** на изследването е възможността за разкриване на стратегическия иновационен потенциал на фирмите, а **обект** са агрофирми от Североизточен централен район. Защиатава се тезата, че „развитието на стратегическия иновационен потенциал изисква разработване и прилагане на подходящ инструментариум. Съвместното прилагане на SWOT анализ, технологичен одит и бенчмаркинг в българските агрофирми е надежден инструмент за преодоляване на този проблем.“

1.2. Обем

Дисертационният труд е в обем 190 страници, от които 17 стр. в приложения. Съдържа въведение, три глави, заключение, библиографска справка и 3 приложения.

1.3. Структура

Структурата на дисертационния труд е класическа, отделни глави и параграфи са сравнително добре балансирани, елементите ѝ са логически и последователни.

Основната изследователска цел и задачите, които си е поставила авторката, определят логиката на изследването. В *първа глава* се представят иновациите като средство за повишаване на фирмената конкурентоспособност, при което особено място е отделено на изследване на иновационния потенциал на българския агробизнес. *Втора глава* логически продължава с изясняване на приложимия инструментариум за изследване на фирмения стратегически потенциал, и по-конкретно използване на SWOT анализ, технологичен одит и бенчмаркинг. В *трета глава* се конкретизират възможните стратегии за развитие на иновационния потенциал на агрофирмите, като се прави оценка на готовността им да ги приложат на практика.

1.4. Литература

Библиографската справка съдържа 104 литературни източника, сред които 68 на български език, 36 на английски език, като 44 от тях са онлайн източници.

1.5. Приложения

Представят видовете иновации с частична или слаба приложимост в агробизнеса, структурата на стопанствата в България и в Северния централен район, както и счетоводните баланси и финансовите отчети на обхванатите в изследването фирми.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

2.1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем

Изследваният проблем е актуален и е интерпретиран правилно съобразно особеностите на Общата селскостопанска политика на ЕС, като са очертани причините за по-ниска конкурентоспособност на българските производители в сравнение с производители от други страни-членки. Ясен фокус е поставен върху аргументираното извеждане на иновациите, които биха намерили високо практическо приложение в агробизнеса и открояването на тези от тях, които са с частична или слаба приложимост. Много задълбочено е изследвано влиянието на различни фактори от бизнес средата, вкл. определяне на специфичните външни и вътрешните фактори на въздействие върху възможностите за развитие на иновационния потенциал на агробизнеса, основано на собствено емпирично проучване. Това представлява добра основа за предлагането на конкретни стратегии за развитието му в българските агрофирми. В тази връзка приемам като потвърдена изследователската теза, че „развитието на стратегическия иновационен потенциал изисква разработване и прилагане на подходящ инструментариум“, обхващащ според авторката „съвместното прилагане на SWOT анализ, технологичен одит и бенчмаркинг в българските агрофирми“.

2.2. Преценка на езика, обема и инструментариума на дисертационния труд

Стильт на изложението е много добър, с ясен и разбираем изказ. Демонстрирана е добра теоретична осведоменост, стегнато са изяснени ключови понятия. Докторантката целенасочено систематизира различни автори гледни точки, интерпретира ги добросъвестно и представя свое виждане за възможното им приложение в изследвания обект. Използвани са подходящи научноизследователски подходи и методи, осигуряващи добра аргументация при апробация на изследователската теза. Демонстрирани са добри умения за обобщаване и анализ на данни, както и тяхното представяне и интерпретиране в контекста на разглежданата тема.

2.3. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията за структура и съдържание, обемът му е 53 страници. Точно представя дисертационния труд в синтезиран вид, както и най-важните резултати от изследването, вкл. постигнатите приноси. В него са посочени 5 публикации, свързани с тематиката на дисертационния труд – 1 студия, 2 статии и 2 доклада.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам изведените в автореферата приноси. Според личната ми преценка, разработената методология за разкриване на иновационния потенциал на агрофирмите може да се оцени като най-значим научно-приложен принос. Бих открила също ползата

от проведеното емпирично изследване, целящо извеждане на специфичните външни и вътрешните фактори на въздействие върху възможностите за развитие на иновационния потенциал на агробизнеса. Въз основа на резултатите от него, както и на база проведения вътрешен технологичен одит на агробизнеса от Северния централен район, докторантката обогатява наличното познание за оценка на иновационния потенциал на агрофирмите, очертава основните етапи за определяне на стратегическия им профил и предлага конкретни стратегии за развитие на иновационния потенциал на българските агрофирми.

IV. Бележки и въпроси към докторанта

1. Теоретичното изследване на ключови понятия в дисертацията е прието да се представя в първа глава. В тази връзка разработката би спечелила, ако същността на технологичния одит и на бенчмаркинга се разкрият в първа, а не във втора глава, общата характеристика на иновационната стратегия се представи в първа, а не в трета глава.
2. Разработката би спечелила, ако се намали обемът на ползваните онлайн източници (често пъти с анонимни автори, вж. напр. с. 10 – InnoSupport, с. 11 – УНСС без автор, с. 37, 75, 88, 89, 94, 131 и др.), особено когато за изясняваните понятия (напр. видове иновации, технологичен одит, SWOT анализ, делово кредо и др.) специализираната научна литература предлага достатъчно надеждни източници с доказани автори.
3. „Неподходящата организационна форма“ е изведена като едно от ограниченията за развитие на иновационния потенциал на фирмите (с. 68). Пояснете какво имате предвид – за какви организационни форми става дума и какво е влиянието им?
4. Познавайки се на методологията на *Innosupport* (с. 75), посочвате, че за идентифициране на нуждата от иновации и разкриване на иновационния потенциал се използват иновационен одит, SWOT анализ и технологичен одит. Посочете различията в същността и предназначението на иновационния и технологичния одит и пояснете защо вие използвате само технологичен одит във вашия инструментариум?

Направените бележки в никакъв случай не омаловажават достойнствата на дисертационния труд, те биха могли да се интерпретират като насоки за подобряване на бъдещата работа на докторантката.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Въз основа на гореизложеното считам, че представеният дисертационен труд представлява завършено научно изследване и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и на съответните вътрешни правила на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов. Авторката Елица Кръстева демонстрира умения за самостоятелна изследователска работа на добро теоретично и практическо равнище, както и способности за работа с подходящ научен инструментариум. Получени са резултати със значим научно-приложен характер.

Посочените аргументи ми дават основание да дам *положителна оценка* на дисертационния труд и да предложа на членовете на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на докторантката Елица Кръстева по научната специалност „Планиране“.

06.05.2018 г.
Варна

Изготвил становището:
(доц. д-р Д. Серафимова)